

ZABAWA

TO WAŻNA SPRAWA

ZABAWY MANIPULACYJNE I KONSTRUKCYJNE

Nie od razu Kraków zbudowano.

Manipulowanie przedmiotami i konstruowanie to naturalna aktywność każdego dziecka. Na początku dzieci badają przedmioty wszystkimi zmysłami, przekładają je z ręki do ręki, potem próbują otwierać i zamykać, wkładać mniejsze przedmioty w większe. Sprawdzają jak się toczą, jak spadają, co się stanie jak je obrócą czy wprawią w ruch. Dzieci mogą dzięki temu nie tylko poznawać właściwości przedmiotów, ale również własne ciało i otaczającą przestrzeń.

Początkowo manipulacja dotyczy całej dłoni, a następnie bardziej precyzyjnego wykorzystania paluszków. W miarę jak rozwija się sprawność ruchowa dziecka zaczynają pojawiać się pierwsze próby układania czy piętrzenia. Obserwuje się wyraźne przejście od manipulowania przedmiotami i materiałami do tworzenia konstrukcji. Dzieci zaczynają szeregować i budować płaskie (poziome lub pionowe) konstrukcje, później coraz bardziej dwu- i trójwymiarowe. Do swoich budowli chętnie wykorzystują również naturalne materiały takie jak: patyki, kamienie, liście, piasek. Zaczynają również interesować się puzzlami i prostymi układankami. Czynności konstrukcyjne mogą przybierać bardzo różne formy od dużych konstrukcji, jak budowanie namiotu z kocy i tworzenie wieży z tub, do mniejszych jak: nawlekanie koralików, makaronu czy zabawy masami plastycznymi. Proces tworzenia jest źródłem przyjemności i radości.

Poprzez przebudowywanie i przekształcanie dziecko tworzy swoje pierwsze wyobrażenia na temat przedmiotów i świata zewnętrznego, a także kształtuje swoje poczucie sprawstwa. Rozwój zabaw konstrukcyjnych ma ogromne znaczenie dla rozwoju umiejętności poznawczych i manualnych dziecka, wymaga bowiem koncentracji wzroku na ruchach rąk oraz umiejętności planowania swoich działań, co stanowi podstawę dla późniejszych bardziej skomplikowanych zabaw.

CO ZABAWY MANIPULACYJNE I KONSTRUKCYJNE DAJĄ TWOJEMU DZIECKU?

- Rozwijają koordynację wzrokowo-ruchową poprzez dopasowywanie ruchów dziecka do kształtu i wielkości przedmiotów, trenują precyzję i odpowiednią siłę chwytu.
- Rozwijają analizę i syntezę wzrokową poprzez dostrzeganie zarówno części jak i całości przedmiotów (np. poprzez układanki, puzzle, dopasowywanie kształtów).
- Uczą dokładnego przyglądania się właściwościom przedmiotów (np. wielkość, ciężar) i zjawisk (np. grawitacja), rozwijają zdolność planowania swoich działań w oparciu o te obserwacje.
- Rozwijają myślenie i wyobraźnię przestrzenną, pomagają orientować się w przestrzeni oraz rozumieć relacje między przedmiotami.
- Wspierają kreatywność, dają możliwość inicjatywy i wdrażania swoich pomysłów w życie, rozwijają poczucie sprawstwa, wpływania na rzeczywistość.
- Ćwiczą możliwość wykorzystania konkretnych przedmiotów i sprzętów w jakimś własnym celu, np. zbudowanie zagrody z klocków, drogi z kredek, domku z koca, wieży z kubeczków.
- Ćwiczą cierpliwość (kiedy nie uda się zbudować od razu) i koncentrację uwagi, a także radzenie sobie z niepowodzeniami (kiedy wieża jednak się zawali).
- Wspierają rozwój umiejętności motorycznych, świadomości własnego ciała, swoich możliwości, granic.

ZABAWY MANIPULACYJNE I KONSTRUKCYJNE

Drogi Rodzicu!

- Zachęcaj dziecko do rozwijania sprawności manualnej w codziennych sytuacjach np.: posługiwanie się sztućcami, zakręcanie i odkręcanie butelek, otwieranie i zamykanie różnego rodzaju opakowań, ubieranie się, w tym zapinanie i odpinanie guzików, przyklejanie i odklejanie rzep (na przykład tych na butach), a później wiązanie sznurowadeł, czesanie się, odkręcanie i zakręcanie kranu, mycie zębów.
- Uważnie obserwuj dziecko, aby wiedzieć jakie są jego aktualne możliwości rozwojowe i preferencje.
- Bądź blisko, towarzysz i wspieraj w zabawie, jednocześnie daj dziecku możliwość do decydowania o sobie, doświadczania autonomii i samodzielności – wyboru materiałów, sposobu realizacji pomysłu, a nawet doświadczania niepowodzeń.
- Towarzysz i rozmawiaj z dzieckiem, omawiaj co razem badacie lub konstruujecie, co wychodzi, z czym może być problem. Pomoże to dziecku szukać wyjaśnień, rozumieć instrukcje, podążać za wskazówkami, dopytywać w razie wątpliwości.
- Zapewnij dziecku materiały i przedmioty tego samego rodzaju (drewniane klocki, kartony, pudełeczka), aby mogło układać, budować, dopasowywać.
- Zachęcaj do szeregowania (np. układania od najmniejszego do największego) i kategoryzowania (porządkowania ze względu na kolor, zbiory owoców i warzyw). Rozwijasz przez to podstawy logicznego i matematycznego myślenia, a także dajesz pierwszą przyjemność z rozwiązywania łamigłówek i zadań logicznych.
- Pozwól konstruować i burzyć budowle, wielokrotnie powtarzać te ważne i przyjemne dla dziecka działania.
- Zorganizuj miejsce do bezpiecznego przechowywania konstrukcji, niech dziecko zdecyduje jak długo mają zostać.
- Daj dziecku wolność w procesie tworzenia i konstruowania, nie oczekuj ani nie zakładaj ostatecznego efektu gdyż najważniejsze jest twórcze działanie a nie sam rezultat.
- Pokazuj, co można zrobić z przedmiotami, jak je wykorzystać, jak czerpać z nich radość.
- Ciesz się z dzieckiem, zarówno podczas „pracy”, jak i przyglądając się jej efektom, gdyż odczuwanie radości i dumy z własnych działań to duży zasób.

CO JEST POTRZEBNE, ABY ROZWIJAĆ UMIEJĘTNOŚCI MANIPULOWANIA I KONSTRUOWANIA?

- przedmioty i zabawki do manipulowania dla dzieci, np. grzechotki, sortery, proste drewniane układanki, zabawki z dopasowaniem kształtów, puzzle, matrioski, przybijanki, tablice manipulacyjne;
- zabawki do ciągnięcia, np. sznurki i linki, pchacze, taczki;
- materiały codziennego użytku znajdujące się w domu, np. tekturowe pudełka po chusteczkach higienicznych, pudełka po butach;
- materiały i przedmioty do zamykania i otwierania, np. pojemniki z pokrywkami, szkatułki, koszyki, pudełeczka, domki i pudełka manipulacyjne;
- dużo wolnego miejsca na podłodze, podesty do budowania i przechowywania konstrukcji;
- materiały do budowania dużych konstrukcji (zamki, domki, tory przeszkód), np. poduchy, kołdry, pufy, małe i duże koce, kartony, rury, tuby;
- materiały do budowania mniejszych konstrukcji (wieże, drogi, tory), np. drewniane klocki, deseczki, patyczki, klocki z różnych materiałów, miski, kubeczki;
- różne klocki, np. duplo, klocki magnetyczne, klocki drewniane, klocki tekturowe;
- zdjęcia realnych budowli, które starsze dzieci mogą odzwierciedlać w konstrukcjach;
- materiały do szeregowania i kategoryzowania, np. nakrętki, słomki, kredki, patyczki, magnesy;
- materiały do nawlekania i przewlekania, np. wóczki, nitki, druciki kreatywne, sznurówki, korale, makarony.

Copyright © 2020 by Instytut Małego Dziecka im. Astrid Lindgren.
Wszystkie prawa zastrzeżone. Publikacja przygotowana i wydana w ramach projektu
współfinansowanego ze środków Miasta Poznania.

POZnań*

Poznań 2020

INSTYTUT
MAŁEGO
DZIECKA
#ASTRID
LINDGREN